

ку депутатської діяльності єпископа Нікона, бо не в цій тут рід. Досить, однак того, що синод, як тільки та діяльність йому не впадала, без найменшого вагання переступив і через незайманість депутатської особи, і через гідність самого єп. Нікона й цілої Думи. У цій факт і якраз виявилось нехтування Думи з боку синодських сфер, як не могло б воно виявитись у десятках зневажливих міністерських промов.

Таке саме нехтування авторитету й гідності Думи виявилось і в розмові Кобилінського з співробітником „Нов. Времени“. Як відомо, Кобилінський дозволив собі глузувати і з депутатів, і з їх законодатної праці, назвавши перших „крамарями“, а останню — „крамарською роботою“. Цей виступ, розуміється, викликав природне обуріння серед членів Думи. Але характерно, що коли Кобилінський дістав од голови Думи Родзянкі листа з домаганням — спростувати свої слова, Кобилінський одповів йому, що своїх слів не думає спростовувати. І хоч після того Кобилінський все-таки умістив в „Нов. Времени“ спростовання, до речі мовити — тут спростоване редакцією газети, проте зміст його першого виступу й перша його відповідь Родзянкові все-таки зостаються в повній силі.

Отже синод знехтував авторитет Думи й закон про незайманість депутатів, позбавивши єп. Нікона депутатства, а Кобилінський знехтував той самий авторитет, виступивши прилюдно з образливими для Думи дотепами. Ця аналогія продовжується й далі. Синод є одною з складових частин уряду й так саме представником уряду являється Кобилінський. Аналогія доходить до того, що обидва „інциденти“ зробили однакове враження на Думу: як реагувала Дума на виступ Кобилінського — ми вже сказали, а в справі позбавлення депутатства єп. Нікона, як повідомляють газети, Родзянко теж думає вжити де-яких заходів, щоб ту постанову як-небудь скасувати.

Коли аналогія між цими двома „інцидентами“ заходить так далеко, то очевидно, що в причинах, які їх викликали, теж має бути якась спільність. І справді, така спільність є. Грунт, на якому виростає нехтування авторитету, прав і гідності Думи, утворює сама Дума. Простіше кажучи, вона доводить до того, щоб принизити свій авторитет. На превеликий жаль, нова четверта Дума, як видно, йде тим самим шляхом. І постанови не визнаються її послідовністю, ні витриманістю, ні загальною ставовище ледве чи ясне для неї самої.

Тим то й всі заходи, яких тепер уживає думський президиум для почесної ліквідації обох агатадних „інцидентів“, не мають власне ніякого значення. Суть бо не в тім, щоб як-небудь зменшити біль од заподіяних образ, а в тім, щоб уможливити повторення таких образ у будучасти. А саме на цей бік справи Дума не звертає ніякої уваги.

Нова партія на Буковині.

Як відомо, Український Парламентарний Союз у віденському парламенті складався з заступників партій — національно-демократичної й радикальної з Галичини та буковинців, що всі в справах спільних творили ніби одну організацію. Проте останні події на Буковині й взагалі сепаративна політика буковинців, з послом Васильком на чолі, довела Український союз до розпаду. Національно-демократи вже виступили з його, і фактично він перестав існувати.

Це перший і, треба сказати, дуже прикрий наслідок тієї „буковинської“ політики, про яку ми вже говорили в нашій газеті. Політика вузького „буковинства“, підшита до того ж формально-конфесійними причинами, піклуванням про „православ'я“, і не могла довести ні до чого іншого. А тим часом може ніколи ще не треба було стільки єдності й координації українських сил у парламенті, як саме тепер. Університетська справа, сеймова реформа, певне взагалі міжнародне становище — все це такі справи, яких вагу відчуватиме, звичайно, не сама Галичина, а які такі чи інакше відгукнуться й по-за її межами, насамперед може на Буковині. І роспад єдиної парламентської організації треба через те вважати за шкодливу подію. І ледве чи можливі шкоди запобігти такими ухилами, як ті, що зробили одо буковинські посолі в Чернівцях, домагаючись повної солідарності самих лиш буковинців. Іх така невеличка жменька в парламенті, що не зможе вони грати яку-небудь поважну роль без допомоги товаришів з Галичини.

Але „буковинська“ політика має вже й інші наслідки, зовсім не шкодливі, а навпаки навіть корисні. „Діло“ повідомляє (ч. 37), що опозиційна буковинська група, яка гуртується коло тижневика „Україна“, рішила організуватися в партію, що прийняла назву „Українська народна партія“. Про склад і програму нової партії ми ще не маємо докладних звісток, але думаємо, що вона може спричинитися до розвитку й поліпшення громадсько-політичного життя на Буковині. Уже те одно, що дотеперішні сепаративні течії, ота „буковинська політика“ знайдуть собі організовану опіку серед самого ж буковинського громадянства — і це чимало важить. Але ще більша буде заслуга нової партії, коли вона візьметься до організації народних мас на підставі широко поставлених національних потреб та інтересів. Час на це на Буковині давно вже прийшов, і конечна потреба взятися комусь за таку роботу.

Політичний огляд.

Ще тиждень тому могли бути деякі надії на те, що туркам властиво врятувати хоч що-небудь. Тепер і ці надії розвіялися.

Правда, Адріанополь ще держатися і може ще буде держатися довго, але й сам воєнний міністр Шейфет-паша в розмові з кореспондентами заявив, що він тепер не вважає Адріанополь дуже потрібним для Турції з стратегічного боку, особливо для оборони столиці. Весь центр турецької оборони тепер — на Галиполійському півострові. Але й там в останні дні у турків невдача за невдачею і вони навіть зрештеш почали туди свіже військо. Самого Евер-бея, героя м'якотурецького перевороту, героя Триполітанії, який більш усього був проти миру з балканцями, болгар розбили на голову під Шаркієм. Булаір, на думку його коменданта, продержатися ще кілька днів, а ця ж крихітка — головна оборона Дарданелів з суми. Коли болгари візьмуть Булаір, ім лишиться це взяти більш кволе Галиполі, щоб одкрити дорогу грецькому флоту в Мармурове море і Босфор. Телеграми вже повідомляють, що болгарі взяли там форти Вікторію і Наполеона. Всіх же фортів 6, з них — Вікторія і Наполеон належать до найміцніших і нових. Решта не такі важкі, і коли болгарі захоплять саме міс-

це Галиполі, то і весь півострів буде в їх руках. Ясно тепер, чого підупав так війсьничий дух в м'якотурків, що два тижні тому не хотіли й слухати про мир. Якійсь злий фатум шле туркам невдачу за невдачею, тоді як болгарі, хоч і помалу, але з певністю повоюють все вперед і вперед. Велику роль у успіхові болгарів грає грецький флот, що не зустрічає тепер ніякого опору з боку турецького флоту. Все це веде до того, що Дарданели незабаром мусять опинитися в руках балканців з переду і з тилу.

Не мало лиха в турків й від браку фінансів. Внутрішня позика Турції не вдалась; ніяких наслідків не дали й старання в цьому напрямкові „комітета національної оборони“. Держави теж не хотять позичати Порті, і всі старання Хаккі-паші, якуму між іншим доручено й про це вести переговори в Лондоні, теж невдали.

Взагалі місія Хаккі-паші в Лондоні не вдалась; його заходи коло того, щоб держави (тут він мав на увазі лондонську нараду посолів) виступили за посередництвом між Турцією і балканцями, теж не мали успіху. Народа посолів тепер більш усього працює над поладженням румунсько-болгарського кризісу. Ініціативу посередництва в цій справі взяла на себе англійська дипломатія. Пропозиція Едуарда Грел зводиться до того, щоб Румунія і Болгарія передали конфлікт на вирішення великих держав. Тут цікаво те, що держави згожують вилати на увагу справжні вимоги як Румунії, так і Болгарії. Справедливість румунських вимог, таким чином, вважається встановленою й в очах Європи. Румунія, що не брала ніякої участі в сучасній балканській війні, поширять таким чином свою територію за кошти Болгарії, чезрез те, що Болгарія поширала свої границі за кошти Турції, а цим самим порушується політична і воєнна рівновага на сході Балканів.

Оце і єсть той грунт, на якому сходяться Румунія і європейські держави. Звичайно, що при таких умовах і піддержці Румунії з боку Європи Болгарія мусить визнати „справедливість“ румунських вимог і згожуються на де-які територіальні поступки, але вважає, що перш усього цю справу повинен вирішити гаєгський міжнародний суд.

Друге питання, коло якого багато клопоту конференції посолів — це албанське питання.

Цьому питанню судилося відіграти таку ж роль на сході Балканів, як румунському — на сході іх. Факт той, що з колишнього тіла Турції буде вирізня одне окреме — албанське державство. Це вже вирішила Європа. Тепер виле тільки питання про розміри цієї нової держави. Тут, як відомо, між Росією і Австрією існує велике непорозуміння. Всяого проект границі Албанії єсть три: один — албанський, другий — австрійський і третій — сербо-болгарський, який і піддержує Росія, особливо в пунктах, яких домагається Чорногорія (Скутари) і Сербія (Дякві, Іпек та інші). Албанський проект зводиться на що всі завоювання сербів, австрійсько-італійські — всі завоювання сербів і чорногорців (Скутари).

Всі ці пункти і уявляють з себе те, коло чого й досі не може погодитися Європа. Але, як би там не було, скрізь пробивається якраз тенденція вдержатися від війни. Європейські дипломати де можуть стараються це підкреслювати.

Ці вивалились навіть і в зміні французьких президентів. І Фальєр, виходячи на цю тижні в відставку, заявив на прощальній аудієнції послам, що чергове завдання Європи — запобігти війні, підкреслює це й новий прези-

дент Пуанкаре, вступаючи в Єлисейський палац.

Обмін привітаннями Пуанкаре з європейськими монархами виявив ту ж саму тенденцію. Правда, що Європа тепер, клопочучись про мир, вживає для його зміцнення характерних заходів. Так, наприклад, Германия, вважаючи, що мир може підтримати тільки добре озброєна, могутня держава, внесла в рейхстаг законопроект про збільшення своєї армії і флоту. В відповідь на це, французький уряд почав вживати пілу іншу таких самих заходів.

Ці для сучасної тривожної міжнародної політики — риса дуже характерна.

Велику сенсацію в міжнародній житті викликало несподіване призначення на посаду французького посла в Петербурзі, бувшого міністра Делькасе, одного з ініціаторів франко-англо-російської згоди і відомого ворога Германия.

Новий посол безумовно відіграє велику роль у зміцненні тридержавної згоди. Це особливо потрібно тепер для цієї згоди, коли Германия виявила нахил до згоди з Англією.

В той час, як Європа переживає усякі політичні пертурбації, не менше й добра на Далекому Сході. Монголо-китайській кризіс на старому гострому пункті і вирішення його в той чи інший бік ждуть на весні. Незвичайно гострий внутрішній кризіс в Японії ще й досі не вирішився, хоча й Ямамоті вдалось заснувати кабінет, більшість якого складається з конституціоналістів. Але заснування нового кабінету вийшло штучним і дні кабінету — недовгі.

Повстання в Мексикі закінчилося одставкою президента Мадеро і на його місце вступив поставлений Діагом Уерта.

Сполучені Штати в відповідь на розрухи в Мексикі послали туди воєнні кораблі і сухопутне військо. Правда, уряд Сполучених Штатів заявив, що вилучатися в внутрішні справи Мексики не буде, але європейська преса не вірить цьому і висловлює догадки, що Мексикі повно прийдеється незабаром втратити свою „міжнародну самостійність“, бо вічні розрухи там дуже обдбаються на інтересах Сполучених Штатів.

3 газет та журналів.

* В кн. 1 „Завітьов“ д. Деснин робить огляд ювілейної літератури про 1812-й рік, спинившись на видання Історическої Комісії обдшества распроотраненія технческїх знанїй“. На підставі фактів доводить автор,

як мало поступала наперед наша російська дїяльність за сто років, що діяла вона од того часу. Звущання над людною, „воєнний поселенія“, голосні цензурні справи, погром університетів, горілчана монополія, атмосфера лицемірства та доносію — ось ті зовнішні риси того часу, до яких на думку автора дуже легко підшукають промовисті паралелі з нашою теперішньою дїяльністю. Але автор іде далі і фактами ж розбиває ті легенди, які встигли народитися за 100 літ про 19-21 рік.

Одн з таких легенд говорять про те, що народився, кріпаки, яким той час приніс найбільше військового тягару, економічної недостачі й усяких пологів — прото в патріотичному захваті нїби зновім забула той про все страхотий свій підарешний істурія, заглушила в собі свої найкращі дум-ї про волю і ішла однією та односторонньо з своїми панами-деспотами.

Друга легенда, яку розголосила підчас ювілею мало не вся преса, не виймаючи й багатьох посту-

пових органів — це зворушливо „одженіє властї є народом“, що нїби то вилучило під тяжким час російської історії.

Нарешті третя — що патріотичній ситуації, який охопив той період гіршого небезпечкою внос народ, збудила нїби то у всіх плавах російського громадянства однакову охоту жертвувати собою для добра рідного краю.

Для ілюстрації цих легенд автор згадує, як по багатьох місцях селянство з початком війни і само почало бунтуватися та не проти французів, а проти своїх панів, як подавало скарги Наполеонові й прохання про скасування кріпацтва, як уряд не йняв віри ні народові, ні освіченим класам не тільки на окраїнах, а навіть у центрі Росії, як „патріоти свого отечества“ наживались на патріотичних учинках, як навіть серед війська не було єднання та згоди між начальниками, згадує, що перші звістки про те, що Наполеон перейшов Німан, наспіли якраз підчас великого бенкетування, автор зважає:

Хіба не те сьмо сталося й без малого за сто літ, на початку японської війни? Діже в Порт-Артурі, підчас першого нападу японців на наші форси, в п'язці наймістїка ген-адм. Алексєєва : аж був бенкет і за бенкетуванням і виступа пориз звістка, що загинули найкращі кораблі з ескадри, і те, як відомо, мало агітуй насадки для всієї війни Отаковїтї, навіть у подробках, єспіди вражача. Сто літ ані трохи не одміняли системи і наслідки її ті ж самі. Тільки що сто літ тому помага жива, покривши всі хіба, а тепер ворог до зми вник не пірш за нас і через те й яма не помага. І знов поставе питання: чи ж багато у нас підстав для патріотичного ентузіазму та радості з приводу ювілею?

Питання займає, бо давно ж відомо, що підчас ювілейів промітні люді свої власні діла чудово поправляють. Так було й того разу. Чого ж іще треба!

* З етнографічних курьозів, вилучив з тієї ж книжки „Завітьов“. Надруковано там оповідання К. Тренєва „На ярмаркї“, з українського побуту, і от як українці д. Тренєва розмовляють:

А для хорошого розговору, машко (sic), ти с'євсь на подзодїлї людини.

Це все одно, що по російському сказати: „очень плохой видумка“ у д. Тренєва.

* В газетах надруковано звістку: „Православне братство“ в м. Холин проває опечитені „світо-ко“ усебною оглуртї про заходи, щоб шизати освіту православної людности на Холинїні. З-дла цього братво поає думку, щоб на Холинїні, приславши ї по до шкільної справї до кїської округи, звеста по народних школах обовязковий курс історії Холинїни, а по сєрєбїх — історії Галичини.

Чудові це, треба думати, будуть „курси“! А надто, коли ще доручити Бергунову, щоб про підручники подбав. То то освіта підніметься!

Державна Дума.

Засідання 8 фєвраля. За прєдсєдателя Родзянко. Обміркують заяву 78 членів Думи про запитання міністрові внутрішніх справ про те, коли буде внесено в Думу проект статуту про земські гужеві шляхи. Дума одноголосно постановила звернутися з цього приводу до уряду за поясненнями. Далі обміркують заяву 30 членів Думи про те, що необхідно запитати міністра внутрішніх справ — чи думає міністерство внести в цю сєсію законопроект про ліквідацію сєльських сервітутів в губерніях західних і Царства Польського.

Дума постановила звернутися до уряду з запитаннями про ліквідацію сєльських сервітутів і прийняла формулу, якою зазначено, що розвязати сервітутів відношення можна тільки задовольнивши сєліян відповідним земельним майном замість ліквідованих сервітутних прав.

Невдячний.

(Оповідання). — Та як же ти виріс! Та як же ж змінився! Причитувала Параска, утираючи радісні сльози. — І хотілось же раз обняти, пригорнути свого єдиного сина, та уже соромно було своїх чорних рук, брудних рукавів сорочки, — себе, простої баби, соромилась і перед таким ясным панцем, сином. Не вирилось навіть, що це т-й самий обшарпаний й Павлик, якого давно колись виряжала і сама не знала гаразд — куди і за чим. Очей не одіре, не налюбується, — плакати і сміятися, гомоніти і шанувати хочеться Парасці. — А треба, Параско, треба, воно-ж не дером училося, коли вже пішов по такій лінії. У сїдня почулася важка нерішуча хода. З-за одвірку показався кудлата сива голова Павлового дядька. — З невідео!.. З прийздом!.. Вітав дядько, повагом переступаючи поріг. — Я це побачив, що приїхав небаж-підуд, думаю — усе ж таки ми, які ні є а родичі, — нехай, така думка, вибачте, що з мужиків вишшов. — Ось годі, що це ви, дядьку!.. чо го-б то я соромився рідні! Сїдайте лишень. Говорив Павло, широк стєскаючи велику дядькову руку. Дядько трохи потанцював біля порогу, пригладив рукою чуба і сів обережно на кінчик лави. — Дай то Боже, сину, щоб не загордував... А виріс, бач який буйний, мов і в роду такого не було. Параска почала поратися біля печи. Прїська ладилася помогати їй, заковувала рукава і прислухалася до бачлики дядька з небокжем. — Так по якій же часті того... підеш уже, чи то в писарі, чи в телеграфїсти? — Сміливіще вже розслухував дядько.

— Хіба ті писарі стільки науки проходять?.. писарі... училися, училися та й знову між мужики! Таке ти, Микола, виглазав! — бурчала Прїська. У хату тихенько ввійшла дївчина. — Дорові, тіточ! — Миркнула Парасці і зупинилася в куточку. — Та це ж Оксана! Чому ж не вітаєшся? — Ай-ай-я... Які виродили!.. Тихо промовила Оксана, почервонївши, як маків пїт. — Уже й на ви величаєш! Забула як тєлєта паслі!.. — Еге... вже не той... Жаром сплєхнуло гарне лице Оксани; довгі вїї сховали темні очі. Невесно протягла Павлові запале нуку. — Сїдай, сїдай же Оксано! — почервонївши, трохи схвильовано кавав Павло. — Таке то: — у місті, мовляв, тєлєта паслі, а тепер бач як доля розрїпнїла! — Та ви, дядьку, справді вважаєте мене Бог-зна за кого!.. — обороняє Павло. — Ге, дворянїні!.. Зовсім дворянїні!.. — Весело гукнув на порозі молодий сєсїл Панас. — З неділю! З прийздом! Он то як ваші мужики! Хоч якого пана заткне за пояс! — Говорив Панас, потираючи руки, обзираючи кругом Павла, як пїган коняку. У хату виходили все нові сєсїди та родичі. Де-які підходили до Павла, давали руку, якось кумедно вклоняючись; інші зоставалися біля дверей, мовчки дивилися на Павла. Невесний, але веселий гомїн збільшуває Гурт біля Павла тієсївав. Кожний мав щось спїтати, послухати, подивитися на Павла. Тї, що стояли ззаду, спїналися на вдїрки, прислухалися і тихо обмінювалися вражїннями.

— А я це оттакусеньким пам'ятаю його, ще як пас панові тєлєта... — Шептєлє бабусє суворому дїдові. Дїд не слухав її — дївнєся замислено на Павлїв козирок з шкїльним значком. Бабусє перєсунулася до молодїці. — Кажу, що вирїс, а було таке саме, зашкарбує. — Нехай панові дякує: — довів до розуму... Може і досї за чередою б ходи... — Одповїдала тихо молодїця. — В таку вже планєту народився... — Щось довго кажуть учився, а й зостав, бачте, простим, — кїнув чоловік бабам на Павла. — А, Бог його зна... Чи то не в одній школі — чи не одним наукам научаються. Прїська торохїтєла посудом. Параска метушилася по хатї, радісно усміхаючись кожному, становила на стїлє страву, пляшки; почала прохати до столу. Де-хто почав виходити. Зосталися тільки родичі та близькі сєсїди. Пїсля першої чарки гостї зовсім повєселїли. Простї щїри відносїни, проста мова Павла впадалася сєлїянам. Напружені невесні відносїни змінилася в щїрі, радіснї. Звеселєла, ожїла обрїсна бур'яном, старєнка удовина хатїна. З однінєх кривих вїконєх лїне веселий гомїн, або вирветься журлїва гуртова пїсня, дївуочи й ачїняючи прохожїх сєліян. — Чи була не засваталася старє? — Жартували прохочї, кїваючи на Парашїну хату. Тїха весєяна ніч, з легким і пахучим повітрїем, давно освїжїла все, що змарїєло за день від спекї. По чїстому небї повагом підїямає повний мїсьєц.

Павло лїгати не нагомонївшись на самотї з сїном. — Спочивай, сїну, а завтра вже і до пана пїди... подїкуєш. — Ех-хе! — пї-хїхнув Павло. — Не хочеться менї до пана... — От, хай Бог мїдує! — здївувалася Параска. — Як же ж це можна? Вїн поклопотав за тебе... у людє вївів... — Та звісно пїти треба, хоч і не хочеться. — Чого б то і не хотїть? Лїхого ж не заподївї?.. Павло мовчав, — почав роздїгатися. — Дай Боже, щоб і далє усїх вїн такий був, як для нас... — Вони тільки для себе добрі: бурчав Павло. Параска стурбувалася, аж почервонїла. — Та що ж бо це ти, сїну? Може зобїдиш чим?... — Е, мамо, нічого ви не розберете! — Може ж я не зовсім таки дурна, — ти розкаси менї попростую так... Прохлада, близьче підсовуючись до сїна, не звольчїв ласкавих очєй. — Вїн же і не знає мене, мамо... не бачив зроду, а що допоміг, то випадково трапїлось... з витрєбенєк панєських, а про його добрїсть і чув багато... — Як уже не зробив, а подїкувати треба. Невесно почала Параска. — Не забувай, сїну, що ми мужики, то і гордоці нам не прїстали. — Яюсь соромно, та і не вмїю дякувати не від щїрости. — Підеш, уклонїшся, скажєш, що ти, мов, той... Та не турбуйтєсь, мамо, так я зумїю. Параска сїдела на лавї, мов чїм зобїєна, дївїлася на сїна і не знала, що ще сказати. Павло лаштуваєся спати. — Ох-хо-хoo! — зїтхнула, підводячись з лави. — То наше й горе, — при таких

На черзі—законодавче міркування острайств про зміну порядку обрання земських гласних. Оголошено заяву головного управління по справам місцевого господарства, яке повідомляє, що уряд вже виробив основні положення земської реформи і готує законопроект. Взяти на себе розроблення приватного законодавчого міркування членів Думи відомство не має змоги, бо це міркування не погоджується з поглядами міністра.

Шингарев. Рада не дуже охоче ухвалює всілякі начинання Думи. Високоаристократичне членство із Ради не вагається говорити про криваве законодавство. Іх вихованість не дозволяє їм більш чемних виразів про Думу. Дуже виховані законодавці знайшли для земства архангельської губ. тільки слова мужичого земства заводять не хочемо. В Раді немає поваги не тільки до Думи, але й до основної людності в Росії—до селян.

Далі Шингарев зазначає потребу широкої участі селян в земстві. Не слід нікого позбавляти земських прав. Відома звичайна формула, що инородці в земстві небезпечні. Через це немає земства на Кавказі, Прибалтійському краї, в Польщі. Не слід гаятися з цією справою.

Марков 2-й. Тільки сословне земство забезпечить участь селян у самоврядуванні. Я переконаний народник (сміх лівих) і з молоком матері всмоктає повагу та любов до селян (сміх) і через те я проти того, щоб не пускали селян в земство. Законопроект треба оддати в комісію.

Антонов радить визнати міркування за бажане і передати в комісію для розроблення по суті. Пропозицію Антонова приймають.

Далі обмірковують питання про бажаність законодавчого міркування про недоторканість особи.

Родичев. Країна, в основі життя якої немає визнання прав людини—іде до руїни. В силу Росії вже не вірять, бо немає поняття російського громадянства. Не можна казати, що в людини є рідний край, коли його особа там не забезпечена. Не можна казати, що є рідна країна у того, в кого замість неї є охранка, яка кожну хвилину може зробити трус й заслати (Оплески лівих). Наш обов'язок завжди говорити: не може велика країна існувати й зростати під самовольством і утисками. Призирство й наруга над російською людиною, це ремство російського уряду. (Родичеву радить Родичеву не вживати таких слів на адресу уряду). Казали: спершу заспокоюючи—далі реформи. Коли ж спокій настав, люди звикли рахуватися тільки з фізичною силою й кажуть: нащо реформи, коли настав спокій? Це погляд революційний, бо визнає, що право здобувається тільки насиллям.

Дума одхвалила пропозицію Мілюкова—зробити поіменне голосування й приймає другу—про передачу міркування в комісію, як потрібний матеріал.

Далі почали обмірковувати питання про бажаність законодавчого міркування кадетів про пресу. Обміркування цього закону переривають і відкладають до другого засідання.

Обмірковують негайність запитання передставителів ради міністрів з приводу порушення закону про перенесення пенсії народних учителів і вчителю на кошти казни.

Негайність запитання й саме запитання приймають.

По Росії.

— Що робити з конфіскованими хабарями. Цими днями в першому департаменті сенату розглядали внесення

ний ще небажачком П. А. Століпіним цікавий рапорт, в якому колишній міністр прохас розяснити йому, що робити з конфіскованими хабарями. Питання це виникло з приводу інтендантського процесу в Казані, під час якого в руках адміністрації лишилася велика сума з конфіскованих хабарів.

Казанське губернське земське зібрання, зв'язавши на те, що кошти „приказа общественного призрения“ все зменшуються, підняло питання про те, щоб ці суми було передано в цей „приказ“.

В своєму рапорті міністр пояснив, що судові інституції повертають конфісковані хабари в цей приказ, військові суди оддають ці суми в Олександрівський комітет про рабених, проти чого казанське губернське зібрання рішучо протестує. Через це міністр вн. справ прохас висвітлити це питання і раз на заше встановити єдиний характер вживання конфіскованих хабарів.

Сенатори, з приводу цього рапорту, висловили такі міркування: конфісковані хабари було оддано Александрівському комітетові по постанові військових судів, скажіться же на постанову цих судів міністр не має права.

Справу цю сенат міг би розглядати тільки в тім разі, коли б між відомствами виникла значайна суперечка. Але такої суперечки не було, скасовувати ж постанову військових судів сенат не має права.

Зважаючи на це, сенат рішив залишити рапорт міністра вн. справ без розгляду.

Нарада губернаторів. 8 фебреля одкрито нараду губернаторів. Маклаков сказав промову, в якій заявив, що уся місцева влада повинна бути в руках губернаторів. Заводить нову посаду помішників губернатора на думку міністра, не варт. Об'єднання поліцейської й адміністративної влади в одних руках підише й зміцнить авторитет губернаторів. Далі, Маклаков висловився також проти організації адміністративних судів. Вони тільки зменшать владу губернатора. Треба завести європейський порядок, який давав би змогу кожному громадянину скажитися на вчинки губернатора в звичайний суд. Треба знизити хабари, бо вони неують авторитет губернатора. Кваче треба збільшити жалування низьких поліцейських чинів.

Нарада, після довгих обговорень, принципіально висловила проти посади помішника губернатора.

Лист намісника. В офіціозі „Кавказ“ надруковано лист намісника кавказької округи до попечителя шкільної округи.

Намісник тієї думки, що в усіх сумних зв'язках, що відбуваються останніми часами в середній школі, найбільш винувата шкільна адміністрація. Він вказує на формалізм педагогів, на те, що учителі набірають багато лекцій, що класи переповнені учнями.

Врешті намісник рекомендує заводити батьківські комітети, збільшувати число приватних шкіл і увільняти тих учителів, що не відповідають вимогам шкільного життя.

Реставрація картини І. С. Рєпіна. Реставрацію відомої картини Рєпіна—„Иванъ Грозный и сын его Иванъ“, що порізав Балашов, незабаром скінчать.

Реставрує цю картину художник Д. Ф. Богословський. Порізаний мисля картини так добре поладжено, що їх не можна й запам'ятати.

Бібліотека О. С. Суворова. Наслідники О. С. Суворина подарували

московському історичному музейові бібліотеку небажачки, яка складається з 25 000 примірників з великим театральним одділом.

Убийці Т. м. Кожного місяця тому в Петербурзі було вбито жіночку служачого в конторі міжнародного товариства спальних вагонів п-ні Тіме. Тільки ціми днями поліція арештувала справжніх убивць Тіме—бувшого чиновника мін. закорд. справ Далматова і бувшого чиновника державного банку бар. фон-Гейсмара. Злочинці признались в убивстві, при чому Далматов розказав, що він зняв з руки вбитої перстень і продав його.

З нудьги. Бувший письменник реальної школи Петров, одержавши посаду станого пристава в пугільському повіті на Курщині, з нудьги почав ревизувати школи свого стану, при чому ревизував не тільки помешкання, але й характер навчання в школах.

Губернатор Муратов, довідавшись про це, арештував „ревизора“ на тиждень.

Крадіж нареченого. В с. Кулис-Карі, кутаїської губ., дівчина Рогова, організувавши невеличку шапку, викрала шісвадятитиного хлопця Сарія, щоб примусити його оженитися на собі.

Другого дня Рогова звернулася тайно до священика с. Кулис-Карі з проханням жовічати їх, але священик не згодився. Рогова знов кудись зникла, і поліція ніяк не може знайти вкраденого „нареченого“.

Такої події кулісарям ще не доводилося бачити: в Мингрелі часто крадуть дівчат, от-же, щоб дівчина викрала хлопця, цього ще тут не бувало.

Сторінки життя.

На сентиментальну тему піднімається перо. Хочеться стару істину про те, що в людини авір живе несейтий, говорити бо-зна який вже раз,—та тільки новими фактами її зъясувати.

В Варшаві поляки завзялися проти євреїв, бойкотують їхню комерцію, повстають проти них усіма далеко не ладськими способами і навіть перед душоубством неспиняються. Що це? Народ, що справедливо вважає себе поневоленим, сідає на шийо другому, що дужче скривдженому народові... і робить пекло на місці, де хотів би засадити райський сад.

Поки справа стоїть на принципіальному ґрунті, то, звичайно, проти неї можна говорити принципіально, можна згожуватися і не згожуватися, сперечатися.

Але останні події в Варшаві пішли таким ганебним шляхом, що спокійно обмірковувати їх ніяк не можна.

Картини, справді, надзвичайно „культурні“ чисто як ганебне стріляння в українських студентів у Львові! Стреляють в товаристві культурних людей двоє культурних людей і доходить між ними до зневажання людської гідності тільки через те, що один єврей, другий поляк.

Сидить на вулиці бідолашна єврейка, яблука продає в неділю, надходить „принципіальний“ поляк і велить „забиратися не торгуй, мовляв, в неділю, не роби полякам конкуренції. Надходить єврей, заступається, а за це йому від поляка—куля в лоб.

А скільки же таких малюнків готує нам будучина! Скільки їх не бачить око газетного репортера!

вирнула на Павла пані.

— Пам'ятаєш, тут вештається баба з селян... Приська, чи як? Ота задрапаана. Ну, то оне її синок! Кричав пан до провічних дверей.

— То моя тітка. Зауважив Павло, кусаючи губи.

— Тітка?... Ну, все одно... то оне її синок, бач який герой! А-а все і свині б пас, а... Ні, ти поглянь, ти повинен тільки захоплено викрикував пан, пересипаючи іноді дрібним смішком.

— Ти поглянь, Кларо, чи впізнаєш нашого чабана?

Видий, схвилюваний підвівся Павло,—губи дрижали, брови супилися,—шукливо дивився на пана.

Пан змовк. Приплюснув очі. Посипів носом.

— Ну, то іду, Кларо! Коли маш охоту, то погони ось з... Пан крутнув і швидко пішов з кімнати. Пішов і Павло.

— Де ж це ви? А-а, чекайте, чекайте, чого ж це тікаєте?

Павло вупинився.

Всміхався,—шуміла шовками, плывла до Павла молада вродлива пані.

— Він ще зовсім хлопчик! Чудовий хлопчик! Мов про себе казала, ніжно дивлячись в-вічі Павлові. Стиснула і задержала руку. Павло хитнув бадьоро головою, закидаючи назад чуба; звів на пані очі, всміхнувся.

Ні, не не принципіальність, а звичайнісінький погром, та тільки не сліпої, пьяної отари, а „культурних“ папків пачуючої національності.

Шовінізм, нетерпимість Польня історична багата—вже набрала собі лиха, то, мабуть, ще не мало накопять його повітні шовіністи.

Адже ж—„бий жида!“—однаково срамотно дунає з лихв бі не було уст!

Л. Чулий.

Маленький фельетон.

Привітання.

В клубі „русских нап-иамистов“ було прочитано реферат проф. Сікорського на тему „Русские в украин-ці“. Референт захворів і не був на засіданні.

З газет.

Ще зранку другого після реферату дні двері в квартирі славного професора сливе не зачинилися, а давнєк не переставали деренчати.

Але на хворого вченого це впливало, як цілючий бальзам; на думі було так легко, немов сама Віра Чеберячка походила по хворих печінках босими ногами.

А телеграмчики одо дзвонили та передавали слабому привітання од багатоміліонового союзу україно-жерів.

Тремтлячими руками дер професор запечатані клатки сіренького паперу й покладливо читав те, що написано було на них, всім серцем відчуваючи свій духовий зв'язок з авторами.

Петербург. Думками з вами „Слава хороброму лицареві, що не злякався зняти меча науки на погібель мазепинця!“ Підємо в боротьбі з лихом полція, і тоді ніяка сила не здолає зробити їхній „язык иноязычным“.

За нагородою-ж діло не стане. Коли ж, колишній канівський обмаршанець, доскочив тайного, то ви, колего, скоріть безперечно в потайні. Піхно.

Петербург. Репетір мазепинського руху не спиняє, як що він споможеться утворити культуру. А от такі, як ваш, наукові виступи всяку культуру упувають сторч головою. Працюйте. Славу вам забезпечено. Шульгин.

Петербург. Ех, шкода, що мене не було! Де ж такі,—багато балакати про антропологічні риси мазепинців і ні словечка не сказати про пруські маркі! А проте—для першого виступу добре й так Хвалю! Ше як виступали ви в справі Юдінонського, то ми з Вірою Володимировною казали, що з вас буде пуття. Валийте, та не забудьте підпустити пруських марок: це помаже. Член Державної Думи Савенко.

Лубеди. Читав і все ухвалив. Хоч і не псїхітар, а псїхон... чи пак звичайній собі директор гімназії, але ще раніш за вас власним розумом доскочив, що все теє, про що ви говорите в своїм рефераті, „дрянь“. Степанов.

Петербург. Читав. М'являв в церкві за ваше видужання. Навіть прокурку купив і записав на ній о здрав'ї ваше ім'я. Ну, та почитаємось потім, як видужає, та вже заразом тоді й за телеграму оцю запластите. Ваш Меншиков.

Київ. Дякую величшовановому професорові за реферат. Досі ми трощили мазепинські шибки з власного й усього иншого натхнення, а тепера будемо жбуряти камінням та чорильницями на підставі наших наукових даних. Одногласно обрали вас своїм почесним членом. Орлята.

Харьків. Чи я-ж не казавъ, що й наука за мною потепляється? Іжачу кришкою, якъ добра сырця,

ками! Почекав трохи, всміхнувся і вийшов.

У Параски сиділа Приська. Вона давно чекала Павла, щоб почути, як приймали пани. Параска частенько позирала в вікно, майже не слухаючи безкінешної Пріщинної розмови.

— Іде вже... ох-ох-о! Стурбовано промывала Параска. Змовкла Приська. Привітавшись з тіткою Павло ліг на полу і мовчав.

— Обідать будеш? Спитала мати.

— Ні... не хочу. Знову мовчала, тільки Параска нетерпляче совалася по лаві.

— Прісе, чи ти може там і обідать? Услелливо почала вона, підсовуючись до Павла по лаві.

— І пані бачив? Павло мляво одмовляв Приська знову розійшлася—загомоніла без уипуну.—Це до балу готуються—завжде після Тройці справляють... А скільки він усилж, а страви!.. що пожеруть, а що й так порозивають та порозикають... Он де грошам лихо... Це вже і мене кликали... Так то, Параско,—нас хіба на кухню—та й то... а воно бач яке, уже—мов би то і справді з їхніх:—в світлячку шанують. Мати і син мовчали.

Помовчала трохи і Приська.

— А наш мугряки, на їх усе аледихо, роти роззявили! Цей паном не буде! Це на-а-ш пан!... перекирвляла Приська селян.—Ото ж, шаста не бачив! Ти, Павлику, не потрай ім, шануйся вже між панами, а поведешся з ними, то і наука твоя піде марно. Нащо вже злидні—Оксана і то вже починає крутити хвостом. Не сіло—не пало, а вона по трічі на дель забігала!

— Та вона за ділом забігала... — Ти вже мене не вчи, Параско!—знаю яке діло.

Не хотілося більше слухати тітку, —підвівся, посидів трохи, пішов з хати.

здоровля й довгого, якъ шляхъ-ромодані, вику. Чоловк панови-добролюдо прохвесорови. Лободовський.

Київ. Слхала про наш рехверат од Васки Живоглота. Праздравляю. Вью тето телеграм до приятеля Апатоля Івановича аж у Петербурх, шитоб виручал, потому сіюу чичас у тюрязе за напрасний подлог з лішенням усеєх прав. І вас, прохвсвор, просю—не одставте вашу милостю. Чи нідья осмотреть міне й сказатъ, што усе 76 подлогов я зробила как би бувшіи не при сібе. Умоляю. Ваша Чеберяк.

Увійшов лікар.

— Ну, як почуваете себе, пане професоре? Выгляд у вас зовсім гарний.

— Дякую,—справді добре почувало, і в голві либонь не так макітритьсѧ. А все спасибо моім приятелям: просто цілющу воду випрсудили вони в мою душу. Ось подивітьсѧ.

Професор показав на купу свіжих телеграм.

Провінціал.

По Україні.

У Києві.

Клуб „Родина“. Сьогодні в клубі концерт—вечір народної української пісні і музики, при участі д-к Волотиської, Воєсовської, **, Литвиненко, Масляникової, Мінковської, Мршук, Новікової, Свиридової, Удовенко та д-д Золденка, Карлашова, Орлова, Павлівського, Полікарпова, Тарасевича, Тихельського та инш.

Буде виконано струнный квартет на теми українських народних пісень та фантазії М. Ляненка—„Шумка думка“ (фортепіано та скрипка)—Воєсовська і Масляникова. Квартет, аранжир-д. Карлашовим: „Та болять ручки та болять піжки“ вик. д-д. Адашов, Дурдуківський, Карлашов і Тихельський.

Вхід для членів і пост. гостей—безплатний, учні—25 к., инші—50 к. Початок 8/4, год. вечора.

„День бідних дітей“. Одбулася об'єднана нарада представників місцевих благодійних і просвітних інституцій в справі організації у Києві „Дня бідних дітей“.

Шкільна округа і київська виставка. Як відомо, київська шкільна округа вирішила взяти участь у київській виставці. Тепер по усіх школах збираються матеріали. Для збирання матеріалів засновано спеціальну комісію.

В т-ві „Скорая помощь“. Маючи на меті побільшити свої капітали т-во негайної медичної допомоги розробляє проект про доставку на дім сахару. Т-во має купувати сахар від заводів і через це т-во зможе продавати сахар дешевше. По рахункам від цієї операції „Скорая помощь“ може одержувати щороку скілька тисяч карбованців.

В справі ювілею Дома Романових. Міністерство доріг повідомило начальнику півд-зах. зал дороги, що департамент залізодорожних справ дозволив вільготний тариф на приїзд у Петербург делегації.

Сьогодні, 10 фебреля, в київському комерційному інституті одбудеться засідання попечительної ради в справі ювілею.

Друга лінія демівського трамваю. Літом на Деміївці буде проведено нову трамвайну лінію.

Телег.ама лікарю Країському. Курськські медики послали лікарю Країському своє співвіттязі з приводу інциденту з Косаковським.

Ювілей т-ва пароходства. В цьому році сповниється 25-ліття діяльності ІІ т-ва пароходства.

— Але чогось хмурний? Кивнула Приська услід Павлові.

Параска здвинула плечима.

— Я прочую... завтра там буду, то вже ж...—говорила тямно Приська, виходячи з хати.

Вечір. В кучотку під стелею блимає ляпмадка. Осяяний лик Миколая спокійно дивиться з почорілого фону—благословляє підноту рукою. Урочисто понасторговувались темні образи,—по них злегенця перебігають слабі проміння ляпмадки, ледве намічаючи лики святих.

Затріщить гніт. Задріжить полум'я. На образах здригне проміння і святи мов оживуть, заворушаться, то визиратимуть, то ховатимуть в темряві, а з темних кутків вилізуть довгі тіні і підуть химерним танком по хаті.

На полу мріє нерухома постать Параски. Як збуже ляпмадка тишину,—гонить по хаті тіні—Параска зводить сумні очі на Миколая, похита ледве помітно головою своїм невеселим думкам і знову застигне.

„Павло, Бог зна де ходить... не каже він їй. Раніше забігала Приська—тепер і вона на роботі у пана...“

Двічі переказував пан, щоб Павло прийшов—де там!—тільки рукою махне... Що він узяв собі в голову? Перевчислюю... Не то пана, а й Бога не боїться—дурається—не перехреститьсѧ навіть віколаи...

Умовляла:—пани на що багаті, а й ті он як Богу молятьсѧ;—жиди і велькі нехристи сповняють свою віру... Так і дас Бог,—налічче від пана собі лиха. Це ж пан не який-небудь,—на десятих верстов лани тигнутьсѧ, з великими начальниками родич... чого б то іти проти його? Ох-ох... Великий пан... сам кличе—переказує,—що б то піти? Забив чимсь собі голову. Другий би, Боже, який радий був. Стари люди не хвалить... Чує серце, що накличе собі

зліднях та панські гордоці. Погасила лампу. Довго молилася.

Затіло. Облизав неспівовував по лаві білі латки вікон. Павло не спав. Очі широко розплющились. Хвилюючі думки роями пропосипали в голові.

Картини по черзі увальювало мивуде життя. Мов оповитий густим туманом, зъявився маленький Павлик. Сидить за партю найобдраніший, найбільший між школярами: сидить наперелі, бо маленький, але серце жваво стукає, очі горять:—він тільки один знає про те, що питає учитель, і тільки чекає, поки спитають його. А ось, під палочим сонцем, під буйними вітрами й дощами, бігає по колоцотій стерні, босими, до крові покотилотими ногами. А от уже він причепуривсѧ:—надів материні чоботи, намазав оливою чуба,—боляко крадеться в панські світлиці.

Прочинив двері, вкловивсѧ, ушитою, як тільки уміє, промовляв: „драстуйте!“ з неділю!“ Озираєтсѧ—німа нікого. На помості килими, цілий ліс квіток, у величезних зільниках. На стінах картини в золотих рямках. Почекав довгенько,—набачив двері у другу кімнату і обережно, навдбики, попрямував до їх. Знову прочинив і хотів привітатисѧ, але по кімнатах розлігся вереск. Не розібрав, але чув, що на його кричати. Хотів сказати, що його сам пан кликав, що він той самий, котрого пан до науки віддас.—Було вже пізно:—червона, розлютована пані гуркнула дверима так швидко, що він не встиг прийняти руку. Стояв адивований, з сльозами на очах, а за дверима гримав уже сердитий панів голос: „Без давінка! хто пустив?“ Спершу навдбик, потім чудно гупаючи великими чоботями, вилетів Павло з палачу. Зупинивсѧ вже в паркові, отбер піт і натяг козирьок.

— Так уперше привітали його в пана...

Сховився і сів на постелі. Провів по обличчю рукою, наче хотів зітерти сором-образу, що рангом спалахнуло.

„Е-х хе! Краше б зовсім не їти“,—тихо зітхнув, притулившись до лутки, прочинив вікно.

Тиха весняна ніч, так ласкаво обляла його, дихнула пахощами, зачарувала тямним півсвітлом, у котрім мов приталося усе, чогось чекаючи. Не хотівсѧ уже згадувати про панив, про візит, не хочеться навіть зовсім думати, а почувати тільки тихих весни, прислухатисѧ, як тремтять і завмірає серце в молодих грудях. Родиться далеко десь, самітня, журлива, тямна, як нічка, дівоча пісня.

Плавають поволі, в тихих повітві жалібні, прохаючі, згукі, линуть кудись далеко мов аж до місяця, сумують, жаліються і завмірають там далеко. Мрійються Павлові чудові очі Оксани; вони мов дивляться на його з сріблястої темряви ночі і, ледве чути, чи то шепочуть, чи співають йому:

Південно-західний одділ російської експортної палати командував у Берлін М. Л. Зайцева, в зв'язку з питанням про російсько-германський торговий договір.

День "Повітряного флоту". Вчора в дворядному депутатському зібранні під проводом повітового маршала П. М. Гудіма-Левковича відбулося засідання в справі організації дня "Повітряного флоту" у Києві. На нараді вирішено, що день "Повітряного флоту" відбудеться 18 квітня.

Нові кредитні товариства. Київський губернський комітет по справам дрібного кредиту дозволив відкрити Хмельницьке позичково-ощадне т-во. Управління т-ва буде в м. Чигирині. Діяльність т-ва шириться на Чигирин і його передмістя Стіжки, Селище і Підгалганівку. Дозволено відкрити Новоселицьке кредитне т-во. Район діяльності Новоселиця, Песудівка, Івківка, суботівської волости.

Чорноморсько-бугайський канал. У київській окрузі дріг і в головному управлінні внутрішніх воєвних шляхів і шосейних доріг тепер вже закінчують дослідити про великий воєвний шлях Рига—Херсон. Головне управління запитало київську округу доріг, де ще не скінчено дослідити і порадити закінчити їх не пізніше літа. В кінці року з усіх матеріалів буде зроблено великий законопроект, який і буде внесено в Державну Думу. Після закінчення дослідів, київська округа вже й тепер робить підготовку роботи від Орші до Чорного моря. Літом буде зроблено величезні роботи по розчищенню скел між Катеринославом і Градіськом. На ці роботи асигновано біля 2.000.000 карб. і скінчатися вони на протязі 4-х років. На частку Київ—Катеринослав будуть погубляти дво. Від Києва до Лозва буде змінено береги. Нижню частину від Олександрівська до моря не будуть погубляти, бо вона й тепер досить глибока. Проект шляховани Дніпрових порогів розроблено Л. В. Юргевичем і він піде на розгляд в раду міністрів. Роботи ці мають закінчити на протязі 6 років; вони будуть коштувати до 34.000.000 карб. В березні в цій справі буде внесено законопроект. Таким чином, ідея каналу Рига—Херсон мало-помалу переходить у життя.

Домашній кінематограф. В продаж з'явилися невеличкі, не більш звичайної машини для шиття, кінематографі, що замінюють великі і можуть бути пристосовані до сесансів в кімнаті. Цей новий винахід мусить стати гарною і корисною розвагою для школярів і дітей.

Подільська залізниця. Будівля дороги Камінець-Подільський—Прокурів—Шепетівка закінчується. В середині літа буде розложено шпальи й рельси. На весні буде збудовано депо та майстерні. Літом у Камінець буде збудовано вакал. В юлі, чи августі т-во дороги має думку відкрити рух пасажирських поїздів від Камінця до Прокурава. Повне ж відкриття дороги відбудеться у 1914 році.

Арешт артильщиків. Ще 8-го октябрю 1911 р. втік з Баку артильщик петербурзької біржевої артілі П. Карелін вкравши 56 тисяч карбованців. Позачорна сиска поліція арештувала його в київській лікарні д. Липинського, де він жив як божевільний під прізвищем Н. Грау.

Вісти з краю.

3 українського життя.
Аматорська вистава. 3 Курська наш кореспондент пише: 2 лютого в помешканні воєного зібрання 174 Романського полка для офіцерів і їх семей відбулась оперета "Наталка Пол-

тавка". Виконавці воєнні. Грав власний оркестр.

Заборона. Наш кореспондент повідомляє: На станції Полтава-город начальник "Українського поліцейсько-жандармського управління" д. Бушен забороною продавати українські газети. Він завжди сам пильно контролює продавців газет, і коли буває знаходить українську газету то зараз же одбирає а продавця зовсім проганяє з станції.

Українські написи. В Полтаві на городському кладовищі за два останніх роки на надмогильних монументах і хрестах з'явилось багато українських написів. Написані вони дотепніми православом.

Вистава в селі. В селі Багрянівці Літєвського повіту, в будинку волостного правління український драматичний гурток виставляв п'єсу "Нечисту силу" та "Бувальщину". В антрактах грав оркестр музики. Людей було багато. Приїзжали з чужих сел верст за 10—15. Це вже друга вистава в селі Багрянівцях.

По земствах та городах.
Телефон. Брацлавське Земство виробило план телефонної сітки в повіті. Ця сітка має покрити весь повіт. Довжина магистральної лінії—214 верстов а довжина проводів—553 верстви. Телефонна сітка звучить: Винищу, Вороницю, Немирів, Брацлав, Тульчин, Печеру, Шпиків, Журавлівку, Ободне, Луку Немирівську, Грабовець, ст. Немирів, Рубань, Клебань, Холодівкута Савенці.

У Городі Полтаві затвержено вибори нових гласних городської думи.
Курси. В селі Покровському херсонського повітового земство улаштувало для селян сільсько-господарські курси. Курси протянуться чотири тижні.

Клопоти Земства. Брацлавське повітве земство клопочеться перед міністерством освіти про побільшення жалування вчителям народних шкіл: до 100 карб. законвчителів і до 600 карб. учителів. Тепер законвчитель одержує 30 карб., а вчитель 360 карб. кооператія.

В селі Косиківцях, ушицького повіту, був обиток товариської крамниці. Чистого прибутку за рік було 452 карб. 68 коп.

Курси. В Острозі (на Волині) інспекція дрібного кредиту улаштує 10-денні курси штоводства. Повітве земство асигнувало на курси 200 карб., тому буде змога дати курсистам на харч по 30—40 коп. у добу.

З'їзд В май місяці одбудеться в Рівному 2-й Волинський кооперативний з'їзд. Організаційний комітет діяльно готується до з'їзду. Інспектори і окремі кооператори готують доклади. Серед питань є такі: про союзи, поєднання, довгострочні позики закладних операції, про волостні банки то-що з'їзд буде тягнутися 4 дні.

Нові крамниці. В селі Грабівці, моголівського повіту, в селі Мечиславці, батіського повіту, та в Ладизині Гайсинського повіту, улаштовано товариські крамниці.

Всякі звістки.

Процання селян. Стругський сільський сход, ушицького повіту, клопочеться, щоб з селянських надільних земель брали менші зємські податки, послаючись на те, що їх землі, крім зємських податків, обкладені і мирськими податками.

Врожай пштоню. Торік на Поділлі було засіяно пштонюм 389 десятин. Вродило 12, 801 пуд. Ціна за пуд крашого пштоню 8—14 карб., а звичайного 4—8 карб.

8-го февреля по залізниці приїхав в Кременець служачий з двома дівчатками—8 й 10 років. В гостинці він одну дівчинку задусив, другу за-

робив, де гуляє...

— А Приська гудить—пускає по селу славу: причаровує, і біга до його,—а л, Марусю, й Богу ні разу не бігала і нічого—нічого не було!

Маруся обняла Оксану, схлипла на плече голову

— Мабуть і справді є десь таки зілля... Ти все, Оксано, не вірши, а воно таки є десь.

— Де вже мені рівнятися до пані... які тут зілля поможуть? Маруся притиснула—приголубила Оксану.

— Ой, Оксаночко, коли б ти тільки знала, як і хороше і ще якось... Ми як покажались, то зі мною мов що трапилось, мов перемінлася я, роблю все мов у вісні, та все про його думаю і встаю, і лягаю—все думаю, якось сумно і гарно. Маруся змовкла, мрійно задивилася на місяць.

— Ти, Марусю, щаслива. Чому воно у мене не проходить,—знаю ж що не рівня мені,—побачу—хоч здалеку,—млюсно якось робиться Маруся пригорталася, усміхалася до місяця і мовчала.

— А як зустрінуся—стою як божевільна, сама себе не чую, а він такий привітний, ласкавий, а як гляне іншої—так гляне, аж голова закружиться. Серце захолює... Так інноді гляне, що мов і справді...

— Гарний, Оксано, гарний; на що пані, всякого дива бачила.

— Хіба то вона широкі кохас? Маруся думала про щось своє і не слухала вже, як розказувала—жалілася Оксана.

— Так хочеться заплакати, пригорнутися до його, а він тільки руку стисне, гляне в вічі... та й годі. А інноді хочеться щось зробити з собою—тільки не в манастир і не втопитись... аби й була панянкою... А там мабуть і панянки будуть? Марусю!.. Бач яка, ти зовсім і не слухаш!

— Будуть, як же—і панічі, і паня-

стрелив, а після і сам застрелився. Перед ним він попавши свої документи і лишив записку, де пояснив, що у нього вмрла жінка і злидні примушують його вбити дітей і себе.

Під суд В Катеринославі знов одкрито під суд 11 поліцейських чинів, яких обвинувачують за розтрата і поби обивателів.

Союз "Арх. Михаїла". 20 января у Смілі (на Київщині) одкрився союз "Арх. Михаїла". Предсідателствє у цьому союзі священник Наркіз Томкевич і ретельно агітує за союз. Раз зайшов у волость і почав мову про союз перед селянами. Ті його слухали, слухали а далі один і каже—за ми ж батюшка не руські люди ми хадля. Батюше займаєш і не знаєш що скажуть! Після такої одповіді на селянина було зроблено донос і начальство почало наводити справки про благонадійність цього селянина.

За кордоном.

Революція в Мексиці.

Цими днями знов стався бій між військом Мадєро і Діаза.

На винаганя Мадєро підатсья, повстанці відповіли вистрілами з гармат.

Діаз звернувся до американського посла з проханням визнати повстанців воюючою стороною, зважаючи на те, що вони охороняють місто. Посол відповів, що Мадєро заповняє в цьому ж.

Повстанці мають добру озброю. Іхні гармати розставлені по всіх вулицях, Віаськові Мадєро не щастить.

Життя в місті стає неможливим: воно майже зовсім припинилось. Головний почтамт значиний, бо більшість урядовців зараз у війську Мадєро.

Почалися крадіжки і злодійства. Ніяких санітарних заходів для очистки міста не вживають, так що можна ждати епідемії.

Щоб поладити справу, сенат республіки скликав засідання, на якому було вирішено запропонувати Мадєро податись в одставку, та заходи сенату не мали ніяких наслідків.

Діаз не хотів вступати до переговорів доти, поки Мадєро і весь його кабінет не подадут в одставку. Мадєро ж відповів, що він скоріше піде на смерть, ніж одмовиться од влади.

В останніх телеграмах є чутка, що 6-го февреля Мадєро і його міністри арештовано, а президентом оголошено Уєрта.

Одначе ці чутки офіційно ще не підтвержуються.

Новий еміграційний білл в Америці.

Як у нас вже писалось, конгрес Сполучених Держав Північної Америки виробив новий закон, який вимагає од емігрантів, щоб вони обов'язково були грамотні. Президент Тафт, зважаючи на те, що такий закон палто обмежував би еміграцію, наваз на його своє veto.

Конгрес не погодився з Тафтом і знов прийняв білл—більшій голосів.

Неподалоку білл розглядали в палаті представників, яка одкинула його. Новий білл не набрав сили закону і таким чином, як і раніше, в Америку можна приїзжати і неграмотним.

Останні дні життя капітана Скотта.

Славна смерть капітана Скотта і досі хвилює весь культурний світ. Помалу виснажуються подробиці драматичної події. Англійські газети повідомляють, що Скотта і його товаришів знайшли в платці,—капітан сидів, схилившись спиною на жердину, що до неї була прилаштована палатка; між головою і жердиною лежав денник капітана, положений туди очевидно для того, щоб зручніше було лежати голови; товариші ж його були в мішках для спляни.

Будучого літа маєтсь на думці впо-

рядити експедицію на місце загибну дослідувачів і поставити пам'ятника, на якому буде крім прізвищ загибнувших ще й такий напис: "Померли повертаючись з Південного полюсу в березні 1912 року. Борючись, шукати і знаходити, та ніколи не відступали—було метою їхнього життя".

Переказують також, що члени експедиції, коли були вкупі, ще до загибну Скотта, під час кепської погоди, коли не можна було нічого робити, що дні чили тали Боблю і Давида Коперфільда Дікенса, та робили гімнастичні вправи.

Од. Т-в "Русская Народная Санаторія въ Давосъ"

Нас просять надрукувати таке: "На пріклиці 1909 року в Давосі (Швейцарія) засновано Російський Дім (Російська Народна Санаторія) для незможних хорих на сухоти. Зразу на 14, а потім на 23, тепер же на 25 місць. До санаторії приймають російських підданців, без поділу віри і національності. Влі 3 роки російський Дім був повний. Число кандидатів, що чекають черги по 3—4 місяці, все зростає. За цей час скористувалися пріютом Р. Д. 158 душ. З них видужало зовсім 39, поправили здоровля 52. Ці цифри красномовно доводять, оскільки потрібно для наших незможних земляків така інституція. А тим часом наймане помешкання, в якому мешкає Р. Д., тісно, неприладжене і невдовідас своєю призначенню як про те писалося не раз в лікарських відчитках. Через те то для т-ва стає нагла потреба купити власний будинок для санаторії. Платня, що одержують од хорих (3/2, 4/2 і 5/4 франків у добу) не стає на содержанию санаторії в тому стані, як вона тепер єсть. Через це т-во що року доплачує 12-15000 франків, які одержує од жертв. Про відкладання грошей на будинок—думки не може бути. Тільки оце недавно заведено окремий фонд, куди одкладають частину грошей, що жертвують на це діло Санаторія ця виникла з почину невеличкої групи осіб, але дальше її підтримують і ведуть більш значні шари російського громадянства. Щоб почати будовання помешкання на 40 душ, що коштуватиме приблизно 300,000 фр., потрібно мати більш ніж половину цієї суми, с. т. 150,000 фр. Тепер, коли цікавість до боротьби з сухотами в Росії зростає і оживля, здійснення нашої задачі—будовання власного будинку санаторії, стає можливим, і ми рішили звернутись до вас з оцим закликом—проханням допомогти нам зібрати потрібний для нашої мети фонд.

Ми маємо надію, що громадянство підтримає нас і морально і матеріально. А це дає нам можливість поклати можливо твердо і широко діло до допомоги незможних сухотникам в Давосі—нашим землякам. Необхідність та користь такої допомоги доведені трьохлітнім досвідом.

Всяка жертва, як би мала вона не була, буде прийнята з великою подякою. Жертви просимо слати на адресу: Kantonalbank fur Russischs Volks-S nat rum, Davos-Pl-tz, Schweiz. Адреса для приватного листування: Russisches Volkssanatorium, Davos-Pl-tz Schweiz".

Голова т-ва проф. Ф. Ф. Еріксон.

Останні вісти.

(Телеграми П. Т. А. та власні).

Ювильей Дома Романових.

ПЕТЕРБУРГ, 9. Комісія в справі обмірковання участі Думи в святкуванні 300-ліття Дома Романових ухвалила проект статуту про Романівські

ки. Ти ж про баль питаєш?

— Мабуть і він там буде!.. Де вже жєні... Зітхнула Оксана—задивилася на панський палац.

Довго сиділи міцно обнявшись. Мовчали і навкруги все вісні мовчало, не ворухилось; тільки місяць, наче живий, підіймається все вище, розганяє зорі, все пильніше придивляється на землю.

Тихо-тихо, почала Маруся пісню. Приєдналась Оксана. Що-далі пісня дужчала—голоснішала, а на селі мов все тихішало, прислухалося. Тиха журба Марусі, горе безнадійного кохання Оксани—перелилися в пісні і попливли над сонним селом. Плаче пісень—кряб слезами благає Оксана милого, щоб прийшов до неї, як не рано, то хоч пізно. Дрижить, хвилюється її голос і раптом змовкає. Не витримала. Схлипла голову. Затулила руками лице.

— Годі, Оксано!—не поможе...

Пригортала—тихо усовіщала Маруся.

Заходить сонце. Жовто гарячі проміння наповнюють Парашину хатину, золотять стіни, ворухаються, підіймаються до стелі. Посеред хати стоїть Оксана,—пишається, як та квітка в проміннях сонця. Нова плахта, парчеве записки, вінок на голові, так і виграють, переливаються на сонці кольорами. Сама вона весела, як одіж, ви хилється, струшує довгу косу, обдивляється. Край столу, зложивши на животі руки, сидить Приська—на полуду зажуєна Параска, перевертає, розглядає на коліні листа, що принесла від панів Оксана.

— Може я його пошукаю на лєваді, титко?

— Не знайдеш, дочко! Бог його зна, де він тиняється... Хіба ж він похвалиться! Зітхнула, а зажурилася. Приська поглянула з докором на сестру, похи-

земельні полішення, що будуть здійснюватись на державні кошти, з умовою, щоб в найближче 5-ліття було асигновано 150 мільйонів карбованців.

ПЕТЕРБУРГ, 9. Під час урочистого постановки 22 февреля в Марійському театрі оп. "Жизнь за Царя" буде виключено сцену вбивства Сусанна поляками.

Новий шеф жандармів.

ПЕТЕРБУРГ, 9. На пріюмлі звинуваченні новий шеф жандармів, товариш міністра внутрішніх справ Джукновський зазначив в своїй промові, що підчас трясів і арештів по трібва обережність і поміркованість, щоб не викликали незадоволення населення.

Справа про квілєйні марки.

ПЕТЕРБУРГ, 9. Справа про ювильейні марки буде обговорюватись в радї міністрів.

Настрій в сферах.

ПЕТЕРБУРГ, 9. З певних джерел повідомляють, що звалачи на заготовлене міжнародне становище, в сферах все відзначається перекопання в необхідності піти на поступки в вимогах поміркованих груп населення. На толї дїл течії стоїть прем'єр. Одночасно з цим в сферах вважають, що необхідно треба боротись з крайніми течіями.

Купівля бронено-ців.

ПЕТЕРБУРГ, 9. Виявляється, що Росія мала намір купити замовлені в Англії турецькі і бразильські броненосці. Але при огляді виявилось, що вони не здатні для Росії.

Зіма на Кавказі.

БАТУМ, 9. Три дні йде без перерви сніг. Доріг немає. Ізвидкий поїзд з Тифліса задержався на ст. Натанебі. На морі буря. Пароходи не ходять.

Прийняті під суд.

МІНСЬК, 9. Судова палата засудила на рік до арештанських рот 4-х селян за те, що коли вони були на суді присяжними засідателями, то згодились, щоб їх угодив підсудний.

Мавєри.

ВАРШАВА, 9 З Кракова телеграфують: вчора вночі відбулись великі маневри.

За кордоном.

Росія і Австрія.

ВІДЕНЬ, 9. "Reich Post" пише, що поміркованість Австрії поясняється тим, що вона ніколи не бажала війни з Росією і старалась тільки встановити лагідним шляхом рівновагу на Балканах.

Заходи Австрії.

ПЕТЕРБУРГ, 9. Австрія знов намічає цілу низку воєнних заходів, між иншим строний прізив повобранців.

Нарада поел в.

ЛОНДОН, 9. Одбулась нарада послів. Агентство Рейтера повідомляє, що Гревіс заявлено, що Сербія пільком піддержує Чорногорію в питанні про захоплення Скутари і настоєє на виключенні з албанської території Дякова і Дібри.

Чергове засідання послів призначено на 13 февреля. Посли держав найбільше зацікавлених працею конференції мають звернутись за інструкціями до своїх урядів.

Настрій в Германії.

ПЕТЕРБУРГ, 9. Незадоволення призначенням Делькассе на посаду посла в Петербург збільшується. Консервативні партії бачать в цьому випадку проти Германії, який погрожує європейському миру.

Озброєння границь.

ВІДЕНЬ, 9. Турція організує на російських границях запасне військово-воєвбардіровка Дураццо.

ВІДЕНЬ, 9. Сюди повідомляють, що

тала головою, але їй не хотілось сумувати.—Обвела веселими очима Оксана.—повагом зареветала.

— Хи-хи-хи-хи... І що оце пані тільки не вигадатиме!.. Нарядили, матінко, у мужичку одежу, для потихі-боти, чи що!..

— Ми тільки страву то-що будемо розносати. Трохи зобіжено одмовила Оксана.

— Тай вибрали ж, сучого сина, найкращий у селі... Це все панові вигадки. Я знаю, ох, знаю, матінко! Прішине лише робитись засмучене, а очі ще сміються.

— І чого б то йому ще треба:—от така хороша прехороша, повна, та біла пані, а воно сльняє, погане... тьху. А виїде до полілиць, то так і рже, матінко, так і грає, як жеребець, і не соромиться...

— Увійшов записаний, запечений сонцем, з пучком волошок Павло.

— О, а я вже ладилася шукати! Весело зустріла Оксана. Параска мовчки подала записку.

Пробіг очима, глянув здивовано на Оксану.

Всі насторожились, чекали. Щоб не росчитувались, прочитав у голос, мов про себе.—Увечері придубіть... Григорій Іванович теж хоче вас бачити і показати де кому,—коли вподобається будете велику мати користь!

— Так де і ти, Оксано, там будеш? Весміхав Павло до Оксани. Почервоніла—засоромилася.

— На ви, бач величають... Це б то пані писала? Озвдалася Приська.

— Бач, пан комусь покаже—Павлика.

— Може ж Оксаною разом і підеш, сину?

— З Оксаною—сердито перекривила Приська.

— Воно між панями там буде, а Оксана...

— Йому ще мабуть рано—заспіннала

лиха,—чує, та не вмє одвернути, не вмє навчити. Та де вже?—хіба послухай дурної баби? Яка вже я йому мати? сором тільки!.. Бувна слеза викотилась з темних ям,—зупинилась в зморшках.

Трісне гніт. Заворухається по темних кутках тіні. Зседе на Миколай сумні очі; здрігне і застигне в них слабкий промінь. Похита журливо головою і знову закамяніє.

Рапнули сінешні двері. Параска здригнулася, повернулась до дверей. Увійшла Приська.

— Здорова дівко! Хи-хи-хи... хлопців чекаєш?

— Сіла біля Параски.

— І сьогодні праля?

—

ВИГРАШНІ БІЛЕТИ

на доступних для кожного умов, продаж Банкирський Дім М. С. МАТУСОВСЬКИЙ Київ, (Подол), Олександрівська площа 10.

Шукую видавця на такі КНИЖКИ:

Б. Грінченко Соціальний промисл. Повість. 3-те вид. Б. Грінченко Дітичі оповідання (11 оповідань) Б. Грінченко Книга казок віршом. 3-те вид. Б. та Ш. Грінченко Розум та волювання у живих тварях. (Стефанія та 140 оповідань-віршів.) І що вид. Андерсен Казки. Пер. М. Загірної. 2-ге вид з додатками. Колосик. Збірник казок та оповідань. Упорядковані Б. Грінченко 3-те вид. Казки та оповідання (Для малючків) Сказки Б. Грінченко. 2-ге вид. Круничка Оповіді та вірші Зібрали Б. Грінченко 2-ге вид. Степові квітки Вірші Уорядки. Б. Грінченко 2-ге вид. Проліски Вірші для дітей. Уорядки. Б. Грінченко 2-ге вид. Верба і зірка. Казка. Перер. Б. Грінченко. 2-ге вид. Вовче личко. Перер. Б. Грінченко 2-ге вид. У неволі. (З життя туркменів). Перер. Б. Грінченко. 3-те вид. Страшні забавки. (Про римський пір). Перер. Б. Грінченко. 2-ге вид. Настя-школа. Оповід. перер. Б. Грінченко. 2-ге вид. Дівка чорнобрива. Казка 2-ге вид. Брат та сестра Кривенька уточна. Дві казки 2-ге вид. Довгоноса Хвеська. 2-ге видання. Грінченко Б. Література українського фольклору 2-ге вид. Хлопчик та море. Пер. Б. Грінченко. 2-ге вид. Мудра дівчина Казка. 2-ге вид. Мудрий король. Казка. Іван Голик Казка.

Новина. МИКОЛА ВОРОНИЙ ТЕАТР і ДРАМА. Збірка критичних статей з огляду театрального мистецтва і драматичної літератури. Ціна 50 коп.

Т-во „Провіта“ у Катеринославі

видає такі книжки: 1) Д. Яворницький. Як жило славноє Запорізьке військо. Ц. 8 коп. 2) Д. Дорошенко. З історії Катеринослави. Ц. 10 коп.

Українці! Свій до свого! Фотограф Ф. Ф. РАБИНЧУК. Київ, Львівська вул., № 6.

Продається новий кожух мужський на тхорчому хутрі. ГОГОШЕВКА, 27, кв. 7. 4-107-1

Земля 23 0 дес. Волинська г. прод. часткам приг. 50 готев. двор. Півень. поля як на Поздзядні Дуб. ліс, річка, риба, оз. Лука, Перв. Ван. Лютич, кред. козак. Писати: Київ, Тургенівська, 81, кв. 7, помічнику.

Українці! Свій до свого! Спеціальна майстерня воєнного і цивільного зодичу (В.-ВОЛОДИМИРСЬКА № 51, у дворі, проти городского театру).

М. СВИНЦІЦЬКОГО. Приймаю замовлення з свого і д. заказчиків матеріалу. Замовлення виконуються гарно, дешево і швидко. Вийшло з друку 1-е число літературно-науково-артистич. журналу місячника „ДЗВІН“

К РОКОВИНАМ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Видання комітету по упорядкуванню Шевченківських свят в Москві. Організація і привітати особи, що хотять вшанувати пам'ять великого письменника, найдуть у збірнику багато цінного матеріалу. ЗМІСТ: Част. I. Шевченківські дні в Москві—С. Хвостова; Шевченко—народний поет—прив. доц. гр. Де-ла-Барта; Шевченко серед поетів славіянства—академік Х. Корша; Мотиви творчості Т. Г. Шевченка—А. Калишевського; Шевченко як мала—О. Новицького. Шевченківські дні в Москві в 1891 р.—проф. А. Кримського. Згадка про старшого боярина Тараса Шевченка—Ганні Барвінок (Куліш). Висока могила—Х. Колодійченко. Бібліографія—І. Білоусова. Част. II. Адреси, привітання, листи, телеграми і т. п. повний текст грошовий одчот по упорядкуванню Шевченківських свят в Москві. Ціна збірника 1 р. 50 коп.

ШВЕЙНІ МАШИНИ Компанії Зікгер продаються виключно у власних магазинах Компанії Розстрочна виплати од 1 руб. Ручні машини од 25 руб. Оберігайтесь підробок. Магазинна вивіска. Магазины по всіх городах Імпері.

Українське видавництво „ДНІСТЕР“

- В Кам'яні-Подільському видає такі книжки: 1. Степан Руданський, твори, т. I-й, з двома ілюстр. 217 стор. ціна 40 і 50 коп. 2. Шевченкове свято. 62 стор. з двома ілюстр. і 10 коп. 3. „Дрижджі“, онов. з селянськ. життя І. А. Володимирського, 148 стр., ціна 30 коп. 4. Розмова про кооперацію. І. А. Володимирського та инш. 88 стор. ціна 15 к. 5. Листки по кооперації (За гарний виклад листки нагороджено на Рومенській сільсько-господ. виставі бронзовою медалью).

Шукую видавця на всі писання БОРИСА ГРИНЧЕНКА Адреса: Гоголівська, 27, М. Грінченко.

ЕЛЕКТРОФОТОЦІЛКОГРАФІЯ ХУДОЖНІ ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ Н-В ТАРАСОВИЧА

НА КОНТРАКТОВОМУ ЯРМАРКОВІ ЯПОНСЬКІ КУСТАРНІ вироби ЮКОЙ ІЗ ЯПОНИ, Контрактовий дім. В цьому році мною привезено на ярмарок величезну партію новин, криму з Японії. Величез. вибір всяких японськ. кустар. виробів.

До Шевченкових роковин! КОБЗАРЬ

Видання Південно-Руського видавництва Ф. А. Іогансона, під редакцією В. Домацького з портретом, автобіографією, матеріалами по історичній справі і з 20 малюнками з картини Т. Г. Шевченка. Ціна 85 коп.

„Історія України Русі“ НАПИСАВ МИКОЛА АРКАС.

КУРСИ дозволені урядом рахівничка Г. К. Буленки. На курсах вчать бухгалтерів.

СПЕЦІАЛЬНИЙ МАГАЗИН ОБУВИ ТА ДОРОЖНИХ РЕЧЕЙ ПАВЛА ОЛЕКСІЙОВИЧА ГОМОЛЯКА

Велика Славянська Гостиниця „ПРАГА“.

Українське видавництво „РАНОК“ (під керуном Олексі Коваленка).